63Az 2/2015-91

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci žalobců: **a) D.N.**, **b) I.B.**, **c) nezl. O. B.**, **d) nezl. D. B.**, všichni státní příslušnost Ukrajina, žalobci a) a b) zastoupeni Mgr. Dominikou Kovaříkovou, advokátkou se sídlem Olomouc, Horní náměstí 365/7, žalobci c) a d) zastoupeni zákonnou zástupkyní, matkou, žalobkyní b) I. B., proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 24.6.2015 č.j. OAM-380/ZA-ZA02-P06-2015, č.j. OAM-378/ZA-ZA02-P06-2015, o udělení mezinárodní ochrany

t a k t o :

I. Žaloba **se z a m í t á** .

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobcům nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).

Žalobce ad a) D. N. proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24.6.2015 č.j. OAM-380/ZA-ZA02-P06-2015 podal v zákonné lhůtě dne 14.7.2015 žalobu. Řízení je vedeno pod sp. zn. 63Az 2/2015. Žalobci ad b) I. B., c) nezl. O. B., d) nezl. D. B.

podali proti rozhodnutí žalovaného č.j. OAM-378/ZA-ZA02-P06-2015 v zákonné lhůtě u zdejšího soudu dne 14.7.2015 žalobu. Věc byla vedena pod sp. zn. 63Az 1/2015. U jednání dne 29.3.2016 soud spojil obě věci ke společnému řízení s tím, že jako věc hlavní je vedena věc sp. zn. 63Az 2/2015.

Žalobci v žalobě namítali, že jsou u nich prokazatelně naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu národnosti, resp. příslušnosti k určité sociální skupině, což vyplývá z toho, že žalobce a) byl prokazatelně pronásledován, a to uniformovanými osobami, které vůči němu vystupovaly jako „ukrajinští patrioti“ a požadovali po něm pod pohrůžkou násilí a zabavení majetku finanční prostředky k financování jedné ze stran válčících v občanské válce, které si vydělal u „okupantů“. Uniformované osoby uvedly, že částku 3.000 USD musí odevzdat do fondu ATO. Je tedy zjevné, že vydírání žalobce a) nemělo ryze ekonomický důvod, ale naopak bylo motivováno nátlakem na rusky mluvícího (a v Rusku pracujícího) žalobce a), aby poskytl finanční prostředky na financování ukrajinské strany občanské války, tedy že šlo o vydírání z politických důvodů. Pronásledování žalobce a) vyvolává u žalobců odůvodněný strach o život a zdraví celé rodiny, jelikož se jednalo o pronásledování opakované a gradující až do fyzického napadení žalobce a), který je manželem žalobkyně b), zejména za situace, kdy slovní projevy ozbrojených uniformovaných osob zahrnovaly nadávky do „Moskalů“ a výhrůžky, že to odnese i jeho manželka – žalobkyně b), a on, že bude litovat a rovněž, že je nesmí podvést, že vědí, kde pracuje žalobkyně b). Žalobci byli pronásledování zjevně z azylově relevantních důvodů, a to pro svou příslušnost k určité sociální skupině, konkrétně rusky hovořícím občanům Ukrajiny. Rusky hovořící občané Ukrajiny se stávají v souvislosti s občanskou válkou na východě Ukrajiny „terčem“ pronásledování, které v případě žalobce a) vyústilo až v jeho fyzické napadení. Žalobci dále namítali, že Ukrajina jim není schopna zajistit ochranu před pronásledováním, neboť poté, co žalobce a) policejnímu orgánu oznámil vydírání, policejní orgán neučinil jediný krok vedoucí k zahájení prověřování trestné činnosti, potažmo vedoucí k vypátrání pachatelů a omezil se na lakonickou odpověď, že nejsou svědci, což v žalobcích zcela oprávněně vzbudilo pocit, že na straně policejního orgánu není vůle tuto trestnou činnost vůbec prověřovat. V případě žalobců nepřichází v úvahu možnost vnitřního přesídlení, neboť neznámí uniformovaní muži byli schopni nalézt žalobce a) v místě, kde neměl hlášeno trvalé bydliště, měli informace o zdroji jeho příjmů z Ruské federace a vyhrožovali mimo jiné i znalostí místa, kde pracuje jeho manželka - žalobkyně b). Ze všech těchto skutečností je zřejmé, že pronásledovatelé měli dostatečné informace, aby žalobce a) vypátrali kdekoliv na území Ukrajiny a splnili své výhrůžky. V tomto směru se v žádném případě nelze ztotožnit s tvrzením žalovaného, že žalobci mohou se svou rodinou využít bezpečného ubytování v městě Krivoj Rog. Jedná se právě o oficiální bydliště žalobce a), které pronásledovatelé již nepochybně znají, popř. bude pro ně velmi jednoduché toto bydliště zjistit.

Žalobci dále namítali, že všechny výše uvedené skutečnosti ve svém souhrnu a ve spojení se stále „bouřlivou“ politicko-vojenskou situací na východě Ukrajiny (a to v oblastech bezprostředně souvisejících s Dněpropetrovskou oblastí, kde žalobci žili) a rozšířenou antipatií k rusky hovořícím občanům ve zbytku Ukrajiny, se kterou se

žalobci a), b) přímo setkali, zcela nepochybně naplňují důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Žalobci rovněž namítali, že jejich situace je „exemplárním“ příkladem situace, na kterou dopadá doplňková ochrana dle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť stát, jehož jsou státními příslušníky, se nachází prokazatelně v situaci vnitřního ozbrojeného konfliktu, tento vnitřní ozbrojený konflikt vede ke vzniku a rozmnožování oficiálních, ale i neoficiálních paramilitárních ozbrojených skupin, které využívají politickou nestabilitu země k prokazování svých zájmů i za použití násilí nebo pohrůžkou násilí. Žalobce a) byl před svým útěkem z Ukrajiny vydírán a fyzicky napaden právě příslušníky některé z těchto oficiálních nebo neoficiálních ozbrojených skupin s tím, že právě útěkem se zachránil před dalším fyzickým napadením, kterým mu bylo vyhrožováno. U žalobců jsou tak dány zcela důvodné obavy, že při vrácení do státu, jejichž jsou občany, hrozilo by jim vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu zmíněného svévolného násilí v situaci vnitřního ozbrojeného konfliktu. Pokud však žalovaný tyto okolnosti při svém rozhodování pominul, dospěl k závěru, že žalobcům v případě návratu do vlasti nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy a rozhodl tak, že se doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu neuděluje, jedná se o rozhodnutí zjevně nezákonné.

Žalovaný v písemných vyjádřeních k žalobě odkázal na odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí a navrhl, aby žaloby byly zamítnuty. Uvedl, že se případem žalobců řádně zabýval, posoudil jejich případ individuálně, vycházel z výpovědí žadatelů, což porovnal s dostatečným množstvím aktuálních informací o zemi původu a své rozhodnutí řádně odůvodnil.

Ve vztahu k žalobci ad a) žalovaný uvedl, že žalobce je osobou, která se sice narodila v Rusku, ale má státní příslušnost a národnost ukrajinskou. To, že hovoří rusky a dojížděl za prací do Ruska, samo o sobě nezakládá opodstatněný důvod k tvrzení, že je pronásledován pro příslušnost k určité sociální skupině, a to skupině Ukrajinců hovořících rusky. Žalobce a) po celou dobu svého pobytu na Ukrajině žádné potíže z důvodu ruštiny, resp. příslušnosti k sociální skupině neměl, kromě jednoho incidentu ve městě Dnětropetrovsk, kdy k němu do bytu přišli 2x neznámí muži a požadovali po něm pod pohrůžkou násilí finanční obnos. Žalobce a) uvedl, že pouze tato skutečnost byla konkrétním impulsem k tomu, aby opustil svou zemi původu. Jiné příčiny pro svůj odchod z Ukrajiny nesdělil. Žalobkyně b) s dětmi po celou dobu svého pobytu na Ukrajině žádné potíže z důvodu ruštiny, resp. příslušnosti k sociální skupině neměla, a to rovněž kromě uvedeného jednoho incidentu ve městě Dnětropetrovsk, kdy k nim do bytu 2x přišli neznámí muži a požadovali po manželovi žalobkyně b), žalobci a), pod pohrůžkou násilí finanční obnos. Žalovaný uvedl, že nesouhlasí s námitkou žalobců, že nešlo o to, že by se uvedení muži chtěli finančně obohatit, ale že šlo o politické vydírání. Žalovaný zdůraznil, že v žádném případě nebylo prokázáno u žalobců a), b) a celé rodiny, že

by ukrajinské státní orgány participovaly na jednání neznámých osob v uniformách, či že by jim naprosto odmítly či nebyly schopny zajistit přiměřenou ochranu. Žalobce a na milici incident s neznámými muži nahlásil a bylo mu stran milice doporučeno, že v případě, že ho budou muži opakovaně obtěžovat, má milici zavolat, aby mohli vyděrače zadržet. Žalobci a), b) k vyřešení své situace žádné další pokusy

nepodnikli. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobce a) vypověděl, že po dvou dnech jej muži opět navštívili, on je znovu vpustil do bytu, aniž by se mu nějakým způsobem ztotožnili a doporučení milice, aby je ihned kontaktoval, nevyužil a na nikoho se pro potřebnou pomoc neobrátil. Své jednání žalobce a) objasnil slovy, že v dnešní době je lepší na milici vůbec nevolat, jelikož může za viníka být označen právě on. Ze zpráv o zemi původu však vyplývá, že žalobci se mohli dále dožadovat pomoci u státních orgánů, jak zjistil na podkladě vlastního šetření. Skutečnost, že v zemi původu žalobců existují problémy v oblasti dodržování zákonů, ještě samo o sobě nedokládá, že by se žalobci nemohli domáhat pomoci, či že by jim státní orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu. Nelze se tedy ztotožnit s jejich tvrzením, že mají odůvodněné obavy z pronásledování.

K námitce o neudělení humanitárního azylu žalovaný uvedl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Žalobce a) a žalobkyně b) jeho udělení pro sebe či své nezletilé syny žalobce c) a d) se ani nijak výslovně nedomáhali.

Co se týče obav žalobců z válečného konfliktu, žalovaný poukázal na to, že jednotlivé ozbrojené střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty probíhají v části Doněcké a Luhanské oblasti, ve zbytku země je bezpečností situace doposud stálá a nezměněná a nic nenasvědčuje tomu, že by se měly ozbrojené střety posouvat do okolních oblastí. Žalobci sice uvedli, že před svým odjezdem z Ukrajiny fakticky pobývali ve městě Dnětropetrovsk v bytě žalobkyně b), přičemž bydlení ve městě Dnětropetrovsk žalobkyni b) více vyhovovalo, poukázal však na to, že žalobce a) je vlastníkem bytu ve městě Krivoj Rog, které se nachází přibližně 145 km západně od města Dnětropetrovsk, a kterého se zhoršená bezpečnostní situace vůbec netýká. V bytě žalobce a) ve městě Krivoj Rog žalobci a) a b) po nějakou dobu bydleli, přičemž do Dnětropetrovska se společně přestěhovali z důvodu hledání zaměstnání žalobkyní b). Žalovaný má tudíž za to, že žalobci a) a b) se svou rodinou mohou využít bezpečného ubytování v již zmíněném bytě žalobce a) ve městě Krovoj Rog. Námitky, že i tam by žalobce a) vyděrači mohli najít, považuje žalovaný ve světle všech okolností za pouhou domněnku.

Krajský soud přezkoumal žalobou napadená rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.). Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

Z obsahu správních spisů bylo zjištěno, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno žádostmi žalobců ze dne 16.4.2015, přičemž žalobkyně b) požádala o mezinárodní ochranu pro sebe a své nezletilé syny žalobce c) a d). Žalobce a) v žádosti uvedl, že je ukrajinské národnosti a státní příslušnosti, křesťanského náboženského vyznání pravoslavné církve a že on sám, ani nikdo z rodiny není a nebyl členem žádné politické strany ani organizace. Nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Do léta r. 2013 žil ve městě Krivoj Rog ve vlastním bytě, v němž má doposud hlášený trvalý pobyt. Před příjezdem do České republiky bydlel na Ukrajině v Dnětropetrovsku v bytě své manželky žalobkyně b), a to od léta r. 2013 do 9.4.2015. Svou vlast opustil dne 9.4.2015. Od r. 2009 do svého příjezdu do České republiky v r. 2015 pracoval v Rusku jako svářeč. Žalobce a) uvedl, že

nějací lidé přišli k němu domů, a chtěli po něm 3.000 USD do fondu ATO. Řekli mu, že si peníze vydělal u okupantů (Rusů), a proto je musí odevzdat jim po dobrém nebo po zlém s tím, že pokud jim finance nedá, přijde o byt. Milice podle něj takový zločin neřeší a přivírá nad tím oči. Na Ukrajině má strach mluvit rusky, protože neví, jak dopadne. Na Ukrajině panuje anarchie, je tam občanská válka, kvete vymáhání a vyděračství a utlačují tam rusky mluvící obyvatelstvo. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který byl s žalobcem a) na jeho žádost veden v ruském jazyce dále doplnil, že Ukrajinu se rozhodl opustit poté, co k němu přišli domů lidé a chtěli po něm peníze. Situaci popisoval tak, že přišli dva vysocí muži v maskáčích, mluvili na něj ukrajinsky, byli rozzuření, nadávali mu do „Moskalů“ a žádali jej o 3.000 USD s tím, že když jim peníze nedá, tak to odnese jeho manželka a on bude litovat, že jim peníze nedal. Řekl jim, že peníze nemá, ale projevil ochotu jim je dát, jen aby odešli. Tito muži jej varovali před útěkem s tím, že ho stejně najdou, a pokud neudělá to, co chtějí, přijde o byt. Následně odešli. Ještě ten den šel žaloébce a) s manželkou - žalobkyní b) na milici. Tam však chtěli vědět, o koho se jednalo a zda mají k incidentu nějaké svědky. Milice jim sdělila, že v případě opakování této návštěvy je mají zkusit přivolat, aby je stihli zadržet. Žalobkyně b) se po tomto incidentu přestěhovala na čas ke své matce i s nezletilými dětmi, žalobci c) a d). Žalobce a) zůstal v bytě sám. Po dvou dnech přišli dotyční muži znovu, on je nechal vstoupit do bytu. Opětovně chtěli peníze. Žalobce a) jim sdělil, že peníze nemá a požádal o odklad. Poté byl těmito muži fyzicky napaden, ovšem tak, aby napadení nezanechalo stopy. Žalobce vypověděl, že neví, kdo byli tito muži. V bytě manželky v Krivoj Rogu nebyl ani hlášen k trvalému pobytu. Na otázku, zda se pokoušel obrátit na nadřízené orgány milice nebo jinou pomoc žalobce a) odpověděl záporně. Žalobkyně b) poté ihned chtěla odjet. Vybrali si Českou republiku, cestu financovali sami. Vše ostatní vyřizovala cestovní agentura. Veškerý majetek žalobci zanechali na Ukrajině, nic neprodávali. Povolení k vycestování nezletilých dětí vyřizovala žalobkyně b).

Žalobkyně b) v žádosti o mezinárodní ochranu a při pohovoru k této žádosti, který byl na její žádost proveden v ruském jazyce, uvedla, že ona i nezletilí žalobci jsou ukrajinské národnosti a státní příslušnosti. Ona sama je křesťanského náboženského vyznání – pravoslavné církve. Ona ani nikdo z rodiny není a nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Nikdy proti ní nebylo vedeno trestní stíhání. Před příjezdem do České republiky bydlela v Dnětropetrovsku, a to od 5.7.2013 do 9.4.2015. V r. 2013 nějakou dobu žila v Moskvě. V období let 2013 – 2015 byla zaměstnána jako finanční ředitelka. V Dnětropetrovsku vlastní byt. K návštěvě ozbrojenců u nich doma vypověděla, že dotyční muži požádali žalobce a) o doklady totožnosti, zkontrolovali jeho identitu a říkali mu, že je ruský diverzant. Žádali jej o 3.000 USD do fondu ATO. Žalobci jim vysvětlili, že takovou hotovost nemají. Na to jim oba muži odpověděli, že jestli chtějí, mohou jim v tom pomoci a zbavit je jejich bytu. Žalobce a) se dotyční muži tázali, zda nemá strach o žalobkyni b) a jejich děti. Žalobkyně si pak sbalila věci a odešla i s dětmi k matce. Ihned šla do turistické agentury za účelem koupě zájezdu do ciziny. Shodně jako žalobce a)

žalobkyně b) vypověděla, že se s žalobcem a) obrátili na milici. Usoudili, že jim není schopna pomoci ani milice, a to vše přispělo k jejich rozhodnutí vycestovat. Řešení v podobě přestěhování se v rámci Ukrajiny nezkoušeli. Na dotaz, jaké konkrétní nebezpečí by jim hrozilo v případě návratu na Ukrajinu, žalobkyně odpověděla, že zřejmě by ji dotyční ozbrojenci začali obtěžovat. Mohla by ji ohrozit i nějaká

výbušnina. Navíc ten, kdo na Ukrajině mluví rusky, je označován za separatistu. V případě, že by je našli ozbrojenci, kteří po nich požadovali peníze, hrozí jim zmrzačení a v nejhorším i zabití. Na otázku, jaké by mohli mít potíže její synové (nezletilí žalobci) v případě návratu na Ukrajinu uvedla, že vyděrači by mohli skrze ně působit na ni nátlak.

Ve správních spisech jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, konkrétně informace MZV ČR č.j. 98525/2014-LPTP ze dne 29.5.2014, informace téhož ministerstva č.j. 110105/2014-LPTP ze dne 1.8.2014, Výroční zprávy Human Rights Watch 2015 ze dne 29.1.2015, Výroční zprávy Amnesty International 2014/2015 ze dne 25.2.2015, zprávy Freedom House, Svoboda ve světě 2015 – Ukrajina ze dne 28.1.2015, zprávy Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva a stavu lidských práv na Ukrajině za období od 1.12.2014 do 15.2.2015 ze dne 15.2.2015, Informace Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 2 ze dne 15.1.2015.

Dne 28.5.2015 byli žalobci a) a b) seznámeni s podklady pro vydání rozhodnutí, žalobci nežádali jejich doplnění, neuváděli žádné nové skutečnosti nebo nové informace, nevyjádřili se ke zdrojům informací a způsobu jejich využití. Žalobkyně b) doplnila, že obě nezletilé děti navštěvují základní školu v Olomouci.

Soud provedl důkaz žalobci předloženými listinami, a to zprávou z internetu ze dne 4.8. bez uvedení roku. Obsahem je sdělení Státního úřadu ministerstva vnitra Dnětropetrovské oblasti (GUMVD) o tom, že neznámé osoby ve vojenském oblečení začaly chytat lidi, kteří jsou podle nich separatisté. Takto 2.8. neznámí lidé ve městě Dněmitrov označili za separatistu mladého muže, usadili jej do auta a odvezli neznámo kam. Podle místních orgánů to nebyl první případ únosu člověka. Bylo zahájeno trestní stíhání podle § 146 odst. 2 zákoníku Ukrajiny. Další zpráva hovoří o proběhlém útoku teroristů na most v Dněpropetrovsku s tím, že byly zadrženy osoby a byly u nich nalezeny různé výbušniny. Zadrženým bylo sděleno obvinění a byli vzati do vazby. Tato zpráva je z 22.9.2015 a hovoří dále o tom, že probíhá vyšetřování a hledají se další členové předmětné skupiny zločinců.

Z dalších důkazů, které soud provedl, a to rozhodnutí úřadu práce ze dne 10.3.2016, 26.2.2016, pracovních smluv ze dne 1.3.2016 a 18.3.2016 krajský soud žádná skutková zjištění neučinil, neboť vypovídají toliko o tom, že žalobci a) a b) jsou v České republice v pracovním poměru na základě povolení, které jim vydal úřad práce a ve vztahu k projednávané věci jsou tyto důkazy bez právního významu.

Z informace MZV ČR ze dne 21.5.2015, soud zjistil, že ukrajinská legislativa postih neúspěšných žadatelů o azyl ze strany státních orgánů neumožňuje, složky ministerstva vnitra v tomto roce procházejí zásadní reformou a jejich počínání je

monitorováno. Obecně je situace po návratu do vlasti po dlouhém pobytu v zahraničí velmi individuální. Po návratu do vlasti občané nečelí větším problémům než ostatní občané Ukrajiny.

Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Prvá žalobní námitka žalobců je založena na spojitosti neznámých osob, jež žalobci a) vyhrožovali a požadovali po něm 3.000 USD do fondu ATO, s veřejnou mocí, a že šlo o vydírání z politických důvodů. Krajský soud souhlasí s názorem žalovaného, že žalobce a) se sice mohl domnívat, že se mohlo jednat o příslušníky policejních složek, jelikož tito jednali velice profesionálně, rovněž mluvili ukrajinsky, avšak z těchto tvrzení nelze automaticky dovodit, že by uvedení uniformovaní muži příslušeli k jakýmkoli oficiálním ozbrojeným složkám Ukrajiny, a že by tak jejich chování bylo možné vztahovat na oficiální státní politiku země jeho státní příslušnosti. Z tvrzení těchto neznámých osob, že částku 3.000 USD má žalobce a) odevzdat do fondu ATO, nelze dle názoru soudu automaticky dovozovat, že šlo o vydírání z politických důvodů a rozhodně nejde o azylově relevantní důvod, který by odůvodňoval udělení azylu.

Z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudky sp. zn. 1 Azs 64/2005, 6 Azs 14/2010, 8 Azs 9/2012, 2 Azs 52/2015) plyne, že na Ukrajině sice dochází k pronásledování osob, které má zpravidla formu vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná. Za pronásledování zákon o azylu v § 2 odst. 8 považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství. Za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Krajský soud konstatuje, že žalovaný dospěl ke správnému závěru, že žalobci a), b) v zemi původu nevyužili veškeré prostředky ochrany proti jednání osob, jež žalobci a) vyhrožovali. Žalovaný se zabýval situací na Ukrajině, přičemž shromáždil dostatek podkladů o možnostech ochrany tamními úřady, jak je uvedeno v žalobou napadených rozhodnutích a žalovaným bylo zjištěno, že v zemi původu žalobců jsou dostupné prostředky ochrany k hájení práv. Krajský soud je toho názoru, že v případě žalobců a) a b) nebyla prokázána neschopnost či neochota příslušných ukrajinských státních orgánů k poskytnutí ochrany žalobcům. Žalobcům bylo při prvé návštěvě na milici doporučeno, aby v případě, že se bude obtěžování, resp. vydírání opakovat, mají milici zavolat. Žalobci této možnosti nevyužili a za takového stavu pak nelze tvrdit, že státní orgány Ukrajiny nejsou schopny či ochotny poskytovat ochranu

před kriminální činností na svém území. Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy, resp. pronásledování a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu vyplývá, že jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy

obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledování ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 3 Azs 48/2008-57). V tomto ohledu také nelze dospět k závěru, že by si žalovaný neobstaral pro účely rozhodnutí o žádosti žalobců dostatek informací v tomto ohledu.

Druhá žalobní námitka je založena na tvrzeném pronásledování pro příslušnost žalobců k určité sociální skupině, konkrétně k rusky hovořícím občanům Ukrajiny. Žalobkyně b) s nezletilými dětmi po celou dobu svého pobytu na Ukrajině žádné potíže z důvodu ruštiny, resp. příslušnosti k sociální skupině neměla. Stejně tak ani žalobce a), vyjma již výše zmíněného incidentu, kdy za žalobcem a) přišli do bytu ve dvou případech neznámí muži a požadovali po něm, pod pohrůžkou násilí, finanční obnos ve výši 3.000 USD do fondu ATO s tím, že si prý peníze vydělal v Rusku a proto je musí odevzdat, jinak přijde o byt. Jak výše uvedeno, prostředky k ochraně jejich práv, které jim právní řád země původu poskytuje, nevyčerpali. Soud neshledal, že by popisované obtěžování, resp. vydírání mělo charakter pronásledování z národnostních důvodů či příslušnosti k sociální skupině Ukrajinců hovořících rusky.

Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 14 zákona o azylu, podle něhož jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Udělení humanitárního azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž tuto volnou úvahu, tedy zda byl dán důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení, resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. K humanitárnímu azylu se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud např. v rozhodnutí sp. zn. 2 Azs 8/2004 ze dne 11.3.2004, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ust. § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu, ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu, konec citace. Soud má za to, že žalovaný měl dostatek podkladů včetně informací od samotných žalobců a) a b), pro případné rozhodnutí o důvodnosti postupu ve smyslu § 14 zákona o azylu, s těmito podklady

se v rámci své úvahy náležitě vypořádal, když otázku udělení humanitárního azylu hodnotil komplexně s přihlédnutím k rodinné, sociální a ekonomické situaci žalobců a nezletilých synů žalobkyně b) a v rámci správního uvážení nevybočil z mezí

stanovených zákonem. Jeho rozhodnutí je v souladu i s dosavadní ustálenou judikaturou.

K žalobní námitce ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu krajský soud uvádí, že doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště (§ 14a odst. 1 zákona o azylu). Za vážnou újmu se považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (§ 14a odst. 2 zákona o azylu).

Při hodnocení této otázky je nutno hodnotit stav současný, resp. stav k návratu žalobců do země původu s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 80/2007-87, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že pro zjištění okolností rozhodných pro udělení doplňkové ochrany je tedy určující doba případného návratu žadatele o azyl do jeho vlasti. V případě uplatnění článku 33 Ženevské úmluvy a řešení otázek týkajících se rozhodování o poskytnutí doplňkové ochrany, která je podle aktuální právní úpravy vnitrostátním prostředkem k naplnění požadavku plynoucího ze zásady „non refoulement“, je z povahy věci a z podstaty samotného tohoto právního institutu logicky dovoditelné, že dokazování a posuzování skutkových okolností, konkrétně situace v zemi původu žadatele ve vztahu k jeho individuálním poměrům a k dalším faktům, které je sám schopen doložit nebo které jsou jinak zřejmé, je nutno vázat k okamžiku, kdy má být o doplňkové ochraně rozhodováno, tedy se zřetelem k současnosti či spíše blízké budoucnosti, nikoli však směrem do minulosti, konec citace.

Krajský soud má za to, že správní orgán posoudil individuálně situaci žalobců na základě jejich tvrzení a tyto konfrontoval s informacemi získanými z různých zdrojů, které jsou součástí správního spisu a soud se s jeho závěry ztotožňuje. Soud ve shodě s žalovaným má za to, že žalobci nesplňují podmínky vyjádřené v ust. § 14a zákona o azylu. Situaci na Ukrajině nelze ani v současné době klasifikovat jako totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní část Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č.j. 7 Azs 265/2014-17). Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 5 Azs 28/2008-68 uvedl, že v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu, musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým

hrozbám způsobení vážné újmy; že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či

jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on, konec citace.

V dané věci žalovaný akcentoval tu skutečnost, že přestože žalobci bydleli v Dněpropetrovsku, tedy ve městě, které není příliš vzdáleno od oblasti ozbrojených střetů, nejedná se v jejich případě o místo, na které by byli dlouhodobě absolutně vázáni a nemohli jej bez závažných důsledků pro jejich život v případě jakýchkoliv potíží opustit směrem do bezpečnější oblasti v rámci tzv. alternativy vnitřního přesídlení. Zdůraznil tu skutečnost, že žalobce a) vlastní byt ve městě Krivoj Rog, které se nachází na západ od řeky Dněpr a leží přibližně 145 km západně od Dněpropetrovsku a v tomto bytě žalobci i s nezletilými dětmi dříve žili a až později se přestěhovali do bytu žalobkyně b) v Dněpropetrovsku. Krivoj Rog je přitom oblastí, kde k bezprostředním ozbrojeným střetům nedochází a zmíněná zhoršená bezpečnostní situace panující v Doněcké a Luhanské oblasti se tohoto města netýká. Soud souhlasí s žalovaným, že žalobci i nezletilí synové žalobkyně b) by ve městě Krivoj Rog nepochybně našli požadované zázemí. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobců, tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které lze označit za objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a vypořádal se s nimi při posuzování skutečností, zda žalobcům hrozí v případě návratu vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu, přičemž dospěl k závěru, že tomu tak není. Soud souhlasí s názorem žalovaného, že námitky uvedené v žalobě, že i ve městě Krivoj Rog by žalobce mohli najít vyděrači, je možno považovat za pouhou domněnku a spekulaci. Důvodem pro doplňkovou ochranu dle § 14a nelze považovat žalobci tvrzené vydírání a fyzické napadení žalobce a) neznámými osobami, o nichž žalobci a) a b) tvrdili, že jsou příslušníky některé z oficiálních nebo neoficiálních ozbrojených skupin. Krajský soud odkazuje na shora uvedené závěry, že v předmětné věci bylo spolehlivě zjištěno, že v zemi původu žalobců jsou dostupné prostředky ochrany k hájení práv, které se žalobci v zásadě ani nepokusili využít a prakticky rezignovali na snahu řešit vydírání a fyzické napadení žalobce a) s místními orgány s pouhým odkazem na ztrátu důvěry v orgány moci veřejné. Neexistuje žádný relevantní důvod, který by mohl vést k závěru, že žalobci patří do skupiny osob, které by byly terčem pronásledování.

Po provedeném řízení soud žaloby žalobců jako nedůvodné zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s.

Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobci ve věci úspěch neměli a žalovaný se náhrady nákladů řízení vzdal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí l z e podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské nám. č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 29.3.2016

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně